

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-2496/18-T

Název	Základní škola Ostrava-Zábřeh, Jugoslávská 23, příspěvková organizace
Sídlo	Jugoslávská 2906, 700 30 Ostrava-Zábřeh
E-mail	zsjugo@seznam.cz
IČ	70978344
Identifikátor	600144941
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Petr Opletal
Zřizovatel	Statutární město Ostrava, Městský obvod Ostrava-Jih
Místo inspekční činnosti	Jugoslávská 2906, 700 30 Ostrava-Zábřeh
Termín inspekční činnosti	4. 12. 2018 – 7. 12. 2018 a 7. 1. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou, školní družinou a školním klubem podle příslušných školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů základní školy, školní družiny a školního klubu a jejich souladu s právními předpisy a příslušným rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost byla provedena podle § 174 odst. 6 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, na základě podnětu.

Charakteristika

Základní škola Ostrava-Zábřeh, Jugoslávská 23, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny, školního klubu a školní jídelny. K termínu inspekční činnosti navštěvovalo 18 tříd základní školy 368 žáků. Kapacita školy je naplněna na 44 %. Část žáků (12 %) tvoří hráči žákovských kategorií hokejového klubu HC Vítkovice Ridera, se kterým škola dlouhodobě spolupracuje. Ve školním roce 2018/2019 eviduje škola 46 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně jsou poskytována 32 žákům, 26 z nich se vzdělává podle individuálního vzdělávacího plánu. Ve školní družině je ve třech odděleních zapsáno 75 žáků, ve školním klubu 61 žáků. Škola se zaměřuje na ekologickou výchovu a vede své žáky ke zdravému životnímu stylu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy vykonává funkci od září 2009. Zpracoval reálnou koncepci rozvoje školy, mezi jejíž priority patří mimo jiné větší zapojení zákonných zástupců žáků do života školy, podpora žáků ze sociálně nepodnětného prostředí, plnohodnotné trávení volného času žáků v rámci aktivit organizovaných školou a navázání spolupráce s Unii olašských Romů. Koncepce je přizpůsobována aktuálním potřebám a podmínkám a ve spolupráci s pedagogy školy postupně naplňována. Škola je řízena podle nastavených pravidel, která zaměstnanci respektují. Se všemi aktuálními změnami a informacemi o obsahu a organizaci vzdělávání se průběžně seznamují prostřednictvím intranetu, pravidelných porad a osobních jednání. Z realizovaných anket mezi pedagogickými pracovníky vyplynulo pozitivní hodnocení podpory pedagogům a poskytování zpětné vazby ze strany vedení školy. Část pravomocí v oblasti organizace a kontroly vzdělávání delegoval ředitel školy na svého zástupce a vedoucí vychovatelku školní družiny. Běžná kontrolní činnost ředitele školy se zaměřuje především na její chod, bezpečnost, prevenci konfliktů mezi žáky, na vedení povinné dokumentace a její aktualizaci a na výuku začínajících nebo nově nastupujících pedagogů. Účelnost kontrolního systému částečně snižuje absence systematického ověřování účinnosti přijatých opatření především v oblasti úrazovosti žáků a práce s žáky se školním neprospěchem. Nedostatky byly zjištěny také v evidenci úrazů žáků.

Ředitel školy se pravidelně účastní zasedání školské rady a jedná se školním parlamentem, který je jeho partnerem v projednávání požadavků a námětů žáků. Škola organizuje příležitostné společné akce pro žáky a jejich rodinné příslušníky (např. Vánoční jarmark, tvůrčí keramické dílny, karneval). Spolupráce školy s většinou zákonných zástupců je funkční, s některými se jí však nedaří zlepšit problematickou komunikaci a zapojovat je ve větší míře do školních aktivit.

Vzdělávání zajišťuje 32 pedagogických pracovníků včetně tří asistentů pedagoga a čtyř vychovatelek, z nichž jedna působí současně jako asistent pedagoga. Kvalifikační předpoklady a specializace učitelů umožňují plnit záměry a cíle vzdělávacích programů. Začínající pedagogové mají přiděleného uvádějícího učitele a možnost konzultací s ředitelem školy. Učitelé navzájem spolupracují, sdílejí informace o žácích, materiály k výuce a poznatky ze vzdělávacích akcí. Formy vzájemných hospitací k předávání zkušeností ve výuce však nevyužívají. Všichni vyučující se zapojují do práce v předmětových komisích nebo metodických sdruženích. Činnost metodických orgánů je částečně formální (některé z nich mají jen dva členy), zaměřuje se zejména na úkoly

organizačního charakteru, např. využívání učebních materiálů a pomůcek, sjednocení hodnocení žáků, plnění tematických plánů, soutěže a ve větší míře nepřispívá ke zlepšování výsledků vzdělávání. Vedení školy umožňuje a podporuje profesní rozvoj učitelů, ale další vzdělávání pedagogických pracovníků není systematicky plánováno s ohledem na potřeby školy a specifika vzdělávaných žáků. Vychází především z aktuální nabídky vzdělávacích akcí a zájmu jednotlivých učitelů. Ve školním roce 2017/2018 bylo zaměřeno především na zvyšování odborných znalostí ve vyučovaných předmětech a na společné vzdělávání. V oblasti vzdělávání pedagogů a školního vzdělávacího programu škola navázala spolupráci s Ostravskou univerzitou. V rámci projektu „Podpora společenství praxe jako nástroje rozvoje klíčových kompetencí“ se učitelé účastní seminářů zaměřených na oborové didaktiky, průřezová témata a mezipředmětové vztahy. Přínos získaných poznatků ze všech absolvovaných vzdělávacích akcí ověřuje ředitel školy především rozhovory s vyučujícími. Aplikaci a jejich využití ve výuce následně průběžně neověřuje.

Základní škola poskytuje vzdělávání podle školního vzdělávacího programu, který aktualizovala v souladu s úpravami Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a podle potřeb školy. Disponibilní hodiny byly na obou stupních základní školy využity pro posílení výuky českého jazyka a matematiky, na prvním stupni anglického jazyka a na druhém stupni v oblasti člověk a příroda. V devátém ročníku se formou samostatného předmětu vyučuje finanční gramotnost. Témata dopravní výchovy jsou zapracována do předmětu prvouka na celém prvním stupni základní školy. Učitelé využívají ve výuce hlavně pracovní listy a interaktivní programy zaměřené na pravidla a zásady bezpečného pohybu na komunikacích. V prvním až třetím ročníku se žáci účastní besed s městskou policií a tematických vycházek mimo areál školy s praktickými ukázkami dodržování bezpečnostních pravidel, ve čtvrtém a pátém ročníku absolvují výcvik na dopravním hřišti.

Na vzdělávací obsahy jednotlivých předmětů navazují různé kulturní a sportovní akce, exkurze, výukové a vzdělávací programy např. ve Velkém světě techniky Dolní Vítkovice, knihovnické lekce, Den Země, lyžařský výcvik a adaptační pobyt pro žáky 6. ročníku. Zaměření školy na ekologickou výchovu podporují četné další aktivity, které se prolínají celým základním vzděláváním. Žáci jsou vedeni k třídění odpadu, škola organizuje soutěž ve sběru použitého oleje a papíru a účastní se programu „Tonda Obal na cestách“. V hodinách přírodopisu se zapojují v projektu „Rorýsí škola“ do pozorování a hlášení o pobytu rorýsů a prezentace na webových stránkách školy. Úspěšně se prezentují také v regionální soutěži Mladých zoologů. K poznávání přírody a environmentální výchově jsou žáci cíleně směřováni také v rámci ozdravných pobytů.

Škola klade velký důraz na zájmové vzdělávání a účelné aktivní trávení volného času žáků. Účastníci zájmového vzdělávání ve školní družině si mohou vybrat z nabídky čtyř zájmových kroužků, které rozvíjejí jejich pohybové, praktické, hudební či výtvarné dovednosti. Školní klub realizovanými aktivitami rozvíjí zájmy, možnosti a schopnosti žáků a efektivně podchycuje jejich volný čas. Nabízí jim kromě širokého spektra pravidelných činností (sportovní a míčové hry, výtvarný a keramický kroužek, plavání, vaření, florbal, dramatickou výchovu a relaxační hobby klub) i řadu dalších aktivit (např. sportovní odpoledne, bowlingové turnaje, gastrosoutěž) včetně výletů a příměstského prázdninového tábora. Některé volnočasové aktivity žáků ve školní družině a školním klubu podporuje rovněž Magistrát města Ostravy, finančně přispívá na příměstský tábor a na výtvarné činnosti tzv. Vánoční nebo Velikonoční dílny.

Poradenské služby škola zajistila prostřednictvím výchovné poradkyně, školní metodičky prevence a speciální pedagožky. Ve spolupráci s třídními učiteli jsou evidováni žáci

se speciálními vzdělávacími potřebami a realizována podpůrná opatření doporučená školskými poradenskými pracovišti formou plánů pedagogické podpory, individuálních vzdělávacích plánů a využitím asistenta pedagoga. Prostřednictvím speciální pedagožky je žákům zajišťována pedagogická intervence. Žákům i zákonným zástupcům je poskytováno kariérové poradenství. Školní poradenské pracoviště pravidelně spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálními pedagogickými centry a orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Prostorové a materiální podmínky umožňují plnění vzdělávacích programů. Výuka probíhá v kmenových třídách a odborných učebnách (nově byla zřízena učebna fyziky, přírodopisu a informatiky). Všechny učebny na prvním stupni a odborné učebny na druhém stupni základní školy jsou vybaveny didaktickou technikou a interaktivními tabulemi, které učitelé i žáci účelně využívají. Všichni učitelé získali vlastní notebooky. V době přestávek jsou žákům k dispozici tři relaxační místa se stoly na stolní tenis a basketbalovými koši. K výuce tělesné výchovy slouží dvě tělocvičny a víceúčelové hřiště s umělým povrchem, které účelně využívají pro volnočasové aktivity také účastníci zájmového vzdělávání. Pro činnost školního klubu a školní družiny jsou vyčleněny samostatné prostory, funkčně vybavené pro potřeby zájmového vzdělávání. Z hlediska zajištění bezpečnosti žáků není školní družina vhodně umístěna. Nachází se v prvním patře úzké spojovací chodby ke školní jídelně, toalety jsou ve větší vzdálenosti od místností. Není snadné dodržovat efektivně dohled nad žáky a kontrolovat pohyb dalších osob ve škole, i když má telefonické zařízení pro ohlášení příchodu rodičů. Areál školy je oplocen, vchody do budovy školy jsou zabezpečeny a společně se vstupním vestibulem, hřištěm a vjezdem trvale monitorovány kamerovým systémem. Ve vnitřních prostorách školy jsou zajištěny kamerovým systémem také prostory v prvním poschodí, kde se nachází kmenové učebny druhého stupně a dvě odborné učebny. Šatny, chodby, třídy a žákovské toalety jsou kontrolovány dohledy učitelů. Organizace dohledů neodpovídá i přes plně využitou kapacitu zaměstnanců školy případnému bezpečnostnímu riziku, které představuje malá přehlednost vnitřních prostor školy.

Škola vymezila formální rámec bezpečnosti a ochrany zdraví a poskytuje žákům nezbytné informace v prevenci rizik. Seznámení s riziky a poučení žáků v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví včetně požární prevence škola zahrnula mimo jiné do poučení žáků na začátku školního roku a v průběhu vzdělávání. Samotné poučení však není účinné a škola musí hledat možnosti vedoucí k respektování nastavených bezpečnostních pravidel ze strany žáků. Jejich úrazovost se oproti minulému školnímu roku mírně snížila, avšak zvýšila se míra úrazů, které se přihodily zapříčiněním jiného žáka. V loňském školním roce to bylo 25 % z celkového počtu 78 úrazů a v letošním školním roce k termínu zahájení inspekční činnosti již 50 % z celkového počtu 24 úrazů. Úrazy byly způsobeny zejména porušováním školou stanovených pravidel bezpečného chování, a to většinou na chodbách, ve třídách nebo ve školní družině. Úrazovost žáků škola neanalyzovala a nepřijímala opatření, která měla úrazům předejít.

Plnění koncepčních záměrů školy podporuje vícezdrojové financování i aktivity vedení školy v oblasti získávání dalších finančních prostředků, což umožňuje úspěšně realizovat vzdělávací programy. Škola hospodařila především s finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu na přímé výdaje na vzdělávání, na realizaci podpůrných opatření zejména na asistenty pedagoga a účelovými dotacemi na posílení platů zaměstnanců. Další finanční prostředky škola získává z výnosů z pronájmů tělocvičen a učeben pro mimoškolní aktivity. Zřizovatel poskytuje škole investiční prostředky k obnově investičního majetku a v dostatečné míře přispívá na provoz, navíc financuje dohled nad správou školního hřiště a přispívá na plavání žáků prvního stupně.

Školní stravování žáků zajišťuje školní jídelna, která je součástí školy. Škola také reagovala na sociální a fyzické potřeby žáků a v rámci nadačního fondu „Women for women“ umožňuje plně dotované stravování 29 žákům ze sociálně znevýhodněných rodin. Škola svými aktivitami vede žáky k získávání a zlepšování stravovacích návyků. Ty jsou podporovány zapojením školy do projektů „Ovoce a zelenina do škol“ a „Mléko do škol“. Význam ovoce a zeleniny v rámci těchto projektů je zdůrazňován i pořádanými akcemi pod názvem „Vitamínový den“ (ve spolupráci s dodavatelem), jehož cílem je prezentace a ochutnávka zeleninových a ovocných netradičních výrobků, nápojů a salátů. Témata zdravá strava a zdravý životní styl jsou obsažena především v předmětech prvouka, přírodopis a praktické činnosti. Školní jídelna zajišťuje pitný režim žákům po dobu výdeje stravy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Na prvním stupni základní školy byli všichni učitelé na výuku připraveni. Zařazovali především frontální výuku, kterou účelně doplňovali samostatnou prací žáků, v menší míře prací ve dvojicích i ve skupinách. Střídání vhodných činností a zařazování relaxačních a motivačních prvků udržovalo pozornost, aktivitu a zájem většiny žáků. Jejich práci vyučující průběžně hodnotili, formativní hodnocení uplatňovali jen ojediněle. Různé formy sebehodnocení a společné závěrečné zhodnocení výuky probíhalo převážně na minimální úrovni. Žáci prokazovali odpovídající znalosti a dovednosti, aktivně se zapojovali do výuky. Většina učitelů průběžně ověřovala pochopení a porozumění učivu. Vyučující účelně využívali učební pomůcky, vlastní připravené materiály, kartičky, pracovní listy, didaktické hry i práci s interaktivní tabulí. Účinnost výuky v některých případech zmenšovala absence diferenciovaného zadání úkolů s ohledem na rozdílné studijní předpoklady a tempo práce žáků. Ve výuce anglického jazyka učitelka zdařile podporovala rozvoj produktivních, interaktivních a receptivních dovedností žáků, dbala na soustavnou komunikaci s žáky v cizím jazyce a cíleně je vedla k vzájemnému hodnocení a sebehodnocení. Ve výuce českého jazyka učitelé účinně podporovali rozvoj čtenářské gramotnosti žáků zjišťováním porozumění textu, doplňovali učivo názornými příklady a praktickými ukázkami. V hodinách mluvnice systematicky upevňovali gramatická pravidla a procvičovali pravopisné jevy. V prvouce a přírodovědě učitelé rovněž používali praktické ukázky, velmi účinné bylo zařazení jednoduchého pokusu, ve vlastivědě využívali především již nabyté vědomosti a zkušenosti žáků. Výuku matematiky věnovali účelnému upevňování matematických pojmů a zvládnutí pamětného počítání. Vstřícný přístup většiny vyučujících k žákům, zejména v počátečních ročnících, měl pozitivní dopad na příznivé pracovní klima ve třídách. Nedostatečně respektující přístup k žákům byl zaznamenán u jednoho pedagoga.

Při vzdělávání žáků na druhém stupni základní školy výrazně převažovala frontální výuka s vhodným zařazením samostatné práce, kooperativní formy výuky byly využívány v menší míře. Výklad nové látky byl srozumitelný a názorný, přínosné bylo propojení učiva s reálnými situacemi. Učitelé vycházeli z již osvojených znalostí a vlastních zkušeností žáků a vedli je k samostatnému vyhledávání informací. V některých vyučovacích hodinách se objevila práce s chybou, která však nebyla cílená. Většina učitelů kladla důraz na dostatečné procvičení učiva, efektivitu výuky však částečně snižovalo chybějící sebehodnocení žáků a shrnutí učiva s ověřením jeho pochopení. Míra využití metod a strategií podporujících kritické myšlení, řešení problémových úloh, experimentování, objevování a zařazení průběžného formativního hodnocení žáků byla u jednotlivých učitelů rozdílná.

Hospitované hodiny zeměpisu a fyziky se vyznačovaly jasnou strukturou. Volba výukových cílů, prostředků a metod byla přizpůsobena schopnostem žáků. Učitelé zařazovali zejména

frontální výuku a poskytovali žákům také dostatečný prostor pro samostatnou práci. V nízké míře se zaměřovali na nové formy a metody výuky např. kritické myšlení či kooperativní učení. Aktivity podporující objevování, experimentování, kladení otázek či tvořivost žáků byly pedagogy voleny v nedostatečném rozsahu. Jen nahodile byly rozvíjeny schopnosti žáků účelně využívat různé další informační zdroje a dovednosti. Pedagogové pracovali s prostředky informační a komunikační technologie, které však sloužily převážně pouze k přenosu psaných informací. Ve shlednutých hodinách rovněž nebyla patrná diferenciaci ani individuální přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. V hodinách chemie a matematiky vyučující zvolily metody a formy, které odpovídaly charakteru probíraného a procvičovaného učiva. Účinnost výuky zvyšovalo využívání mezipředmětových vztahů i zkušeností žáků a vytváření problémových úloh. Práci žáků vyučující průběžně hodnotili, používali ve větší míře formativní hodnocení, zapojili žáky do sebehodnocení a závěrečného zhodnocení výuky. Vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti bylo prakticky zaměřené, byly využity vhodné náměty z každodenního života a dosavadní zkušenosti žáků. Pasivita některých žáků vyplývající z dominantní role učitele částečně snižovala efektivitu výuky. Hospitované hodiny tělesné výchovy nebyly dobře organizačně zvládnuté, žáci byli neukázněni a jen s opakovaným důrazem plnili pokyny vyučujícího.

Výuka cizích jazyků (anglického a německého) byla vedena ve většině hospitovaných hodin v cizím jazyce, žáci reagovali na komunikační podněty učitele přirozeně a spontánně. Účelná volba metod a forem výuky umožňovala efektivní procvičení učiva. Jednotlivé činnosti zahrnující práci s učebnicí, poslechovým textem a výukovými programy prostřednictvím interaktivní tabule na sebe vhodně navazovaly a byly optimálně časově rozvržené. Učitelé zařazovali různé aktivity, hry a soutěže k zapojení žáků do výuky, vedli je k samostatnému odvozování nových poznatků, tvoření vlastních vět a praktickému využití již osvojených dovedností. Diferenciaci výuky vzhledem k možnostem jednotlivých žáků a volba pracovat v hodině podle svých schopností samostatně nebo ve dvojici byla zaznamenána jen minimálně.

Kvalita výuky ve sledovaném vzdělávání v českém jazyce, dějepisu, výtvarné výchově, občanské výchově a přírodopisu byla vyrovnaná. Hodiny byly dobře organizačně promyšlené, žáci se aktivně zapojovali a plnili ochotně pokyny vyučujících. Metody a formy výuky byly vhodně zvoleny vzhledem k předpokladům žáků a stanoveným cílům. Frontální výuka byla účelně doplněna samostatnou prací žáků i prací ve dvojicích a skupinách. Střídání vhodných činností a zařazování motivačních prvků udržovalo pozornost, aktivitu i zájem většiny žáků. Účinnost výuky zvyšovalo využívání mezipředmětových vztahů, zkušeností a dosavadních znalostí žáků. Práci žáků vyučující průběžně hodnotili. Sebehodnocení a společné závěrečné zhodnocení výuky bylo součástí většiny hospitovaných hodin.

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami učitelé respektovali obtíže při výuce a pomalejší pracovní tempo, žáci pracovali s doporučenými pomůckami. Činnost asistentů pedagoga zajišťovala účinnou podporu těmto žákům a byla přínosná pro ně samotné i kolektiv celé třídy. Diferenciaci ve vzdělávacích cílech a náročnosti zadávaných úloh však byla využívána jen některými pedagogy.

Při zájmovém vzdělávání ve školní družině byly vhodně zařazeny odpočinkové a zájmové činnosti s cílem poskytnout žákům nejen prostor pro relaxaci, ale rovněž je vést ke správnému využití volného času. Žáci si volili aktivity podle vlastního zájmu a momentálních potřeb v rámci nastaveného aktuálního tématu vztahujícímu se k předvánočnímu období. K dispozici měli dostatečné množství her, hraček i výtvarného materiálu. Vychovatelky jim poskytovaly příležitost k seberealizaci a přihlížely k jejich

možnostem a schopnostem. V zájmových útvarech školního klubu byla zaznamenána pozitivní atmosféra, žáci byli vedeni k všestranné a otevřené komunikaci, mohli vyjadřovat své nápady i náměty k dalším činnostem. Pestrá skladba různých volnočasových aktivit umožňovala komplexní působení na žáky a současně jim dávala příležitost k seberealizaci při rozvíjení jejich individuálního zaměření.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola má nastavena pravidla pro klasifikaci a hodnocení chování žáků. Ke zjišťování dosažené úrovně vzdělávání učitelé využívají běžné nástroje – ústní zkoušení, pololetní písemné práce, prověrky, testy. Do externího testování se škola zapojuje jen v rámci průzkumu České školní inspekce. V roce 2013 byly znalosti žáků pátých a devátých ročníků hodnoceny podprůměrně v matematice a v anglickém jazyce devátého ročníku, průměrně až nadprůměrně v anglickém jazyce pátého ročníku, v českém jazyce průměrně až nadprůměrně. V průzkumu v roce 2015 v devátém ročníku ve společenskovědní a přírodovědní oblasti byly znalosti žáků průměrné. S výsledky testování škola nepracovala a ve své činnosti je již dále nevyužívala. Prospěch a chování žáků projednávají pedagogové pravidelně na pedagogických radách, zákonné zástupce s nimi seznamují prostřednictvím elektronických žákovských knížek, týdenních výpisů známek, individuálních konzultací a třídních schůzek.

Vzhledem ke složení žáků (částečně se jedná o žáky s nepodnětným rodinným zázemím a s nízkou motivací k učení) a k používaným vzdělávacím strategiím pedagogů dosahují žáci školy celkově průměrných výsledků. V posledních třech školních letech (2015/2016, 2016/2017 a 2017/2018) se pohyboval počet žáků prospívajících s vyznamenáním mezi 41 a 47 %, počet neprospívajících se postupně výrazně zvyšoval ze 4,9 % na 8,5 %. Třídní učitelé společně s výchovnou poradkyní a zákonnými zástupci analyzují příčiny neprospěchu nebo případného zhoršení prospěchu. Individuální podpora žákům s rizikem školního neúspěchu, která spočívá především ve vysvětlení učiva a stanovení termínů přezkoušení, je málo efektivní a není dostačující. Škola se zapojila do regionálního projektu Slezské univerzity v Opavě „Přímá a jasná podpora školské inkluze – otázka školy, rodiny, okolí“, v rámci kterého poskytovala v minulých dvou školních letech neprospívajícím žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí doučování, které se efektivně projevilo ve vzdělávání většiny účastněných žáků. Doučování se vzhledem k nastaveným kritériím však týkalo pouze malé skupiny žáků. Škola nenavázala na pozitivní zkušenosti z projektu a ve školním roce 2018/2019 pravidelné doučování žáků již neorganizuje.

Škola pravidelně monitoruje úspěšnost žáků devátých ročníků při přijímacím řízení v navazujícím vzdělávání. Ve školním roce 2017/2018 bylo přijato ke střednímu vzdělání v oborech s maturitní zkouškou 56 % všech žáků devátého ročníku (ve srovnání s předchozím školním roce o 6 % méně). Tři žáci (stejně jako v předchozím roce) zahájili studium na víceletém gymnáziu.

Ve výchovných opatřeních ve školním roce 2017/2018 převažovala výrazně kázeňská opatření (napomenutí a důtky), která se následně odrazila v hodnocení chování, 30 žákům byl udělen snížený stupeň z chování. Všechna kázeňská opatření a snížené stupně z chování jsou projednávány na pedagogických radách a se zákonnými zástupci žáků, závažnější projevy chování ve výchovných komisích a případně řešeny v součinnosti s Policií České republiky a příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Nejčastějšími výchovnými problémy ve školních letech 2016/2017 a 2017/2018 byly opakovaně kázeňské přestupky (nevhodné chování ve vyučování a k učitelům i spolužákům, vandalismus, vulgarismy), slovní i fyzická agrese, nedostatečná příprava na výuku a neomluvená absence. Zásluhou

zprísňení pravidiel pro omlouvání žáků a spolupráce s orgánem sociálně-právní ochrany dětí došlo ve srovnání s předchozím školním rokem ke snížení neomluvené absence o 39 %. Průměrná absence na žáka byla 120,8 hodin, neomluvená absence činila 21 % celkové absence.

Strategie práce s žáky se vzdělávacími a výchovnými problémy je účinná jen částečně, škola systematicky nesleduje a nevyhodnocuje funkčnost přijatých opatření.

Škola má zpracován program primární prevence, který je zaměřen např. na problematiku šikany, rizika internetu, rasismus, vztahy a sexualitu, užívání návykových látek. Preventivní programy a besedy jsou realizovány ve spolupráci s městskou policií a Policií České republiky, Poradnou pro primární prevenci, Renarkonem a organizací Pavučina o. p. s. pro všechny ročníky základní školy v průběhu celého školního roku. Činnost školy v oblasti primární prevence se však cíleně nezaměřuje na aktivity směřující k omezení školou opakovaně řešených rizikových projevů v chování žáků a k prevenci úrazů.

Operativně reagovala škola v případě vyhroceného konfliktu mezi žáky dvou tříd druhého stupně základní školy. Ředitel školy přijal organizační opatření, která neumožňují setkávání obou tříd, nad rámec plánovaných preventivních aktivit byla zajištěna beseda k trestní odpovědnosti žáků. Proběhla společná schůzka se zákonnými zástupci žáků školy a zřizovatelem školy za účasti orgánu sociálně-právní ochrany dětí, Policie České republiky a městské policie a konala se případová konference s účastí výchovné poradkyně a orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Z anket, realizovaných v průběhu inspekční činnosti mezi žáky obou tříd, vyplývá spíše pozitivní celkové hodnocení školního života a zejména vzájemné působení s vrstevníky v kolektivu třídy. Je žádoucí, aby se škola zaměřila na posilování dobrých vzájemných vztahů a respektu také mezi třídními kolektivy.

Žáci školy jsou zapojováni do četných výtvarných, matematických, jazykových a přírodovědných soutěží a olympiád (ve školním roce 2017/2018 celkem 1 581 žáků). Úspěchy škola zaznamenala ve výtvarných soutěžích – v národním finále soutěže Příroda kolem nás (1. místo) a v oblastním kole soutěže Barevný podzim (2. místo), na mezinárodní úrovni se zapojila do soutěže Lidická růže.

Školní družina a školní klub prostřednictvím nabízených aktivit žáky úspěšně motivuje k zájmovému vzdělávání a k aktivnímu trávení volného času. Vychovatelky velmi dobře využívají možnosti, které nabízí prostory školy a její venkovní areál. Školní klub organizuje společné aktivity s nedalekou mateřskou školou (např. Mikuláš, indiánský den). Ke zvyšování účinnosti zájmového vzdělávání přispívá nabídka družinových a klubových akcí pro žáky i jejich rodiče a organizace příměstských prázdninových táborů.

O činnosti a akcích školy je veřejnost informována na přehledných a aktualizovaných webových stránkách školy a ve zpravodaji „Jižní listy“ městského obvodu Ostrava-Jih. Škola se prezentuje také prostřednictvím společných akcí s rodinnými příslušníky žáků např. tvůrčí keramické dílny.

Závěry

Vývoj školy

- Zlepšily se materiální podmínky pro vzdělávání, byly zřízeny tři nové odborné učebny, všechny kmenové třídy na prvním stupni byly vybaveny interaktivními tabulemi.

- Pedagogická intervence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je od školního roku 2018/2019 zajišťována školním speciálním pedagogem.
- Ve školním roce 2017/2018 byly zavedeny kromě žákovských knížek v písemné formě také elektronické žákovské knížky a elektronické třídní knihy.
- Žákům ze sociálně znevýhodněných rodin škola umožňuje plně dotované stravování ve školní jídelně.
- Škola se zapojila do projektů „Přímá a jasná podpora školské inkluze – otázka školy, rodiny, okolí“ umožňujícího doučování žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí a projektu „Podpora společenství praxe jako nástroje rozvoje klíčových kompetencí“ podporujícího vzdělávání pedagogů.

Silné stránky

- Úspěšná motivace žáků a jejich zapojení do četných soutěží a ekologických aktivit školy efektivně rozvíjí vědomostní, dovednostní i sociální složky jejich osobnosti a kompetence v oblasti environmentální výchovy.
- Široká nabídka aktivit školní družiny a školního klubu umožňuje smysluplné trávení volného času žáků školy a přispívá k jejich sociálnímu a osobnostnímu rozvoji.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Kontrolní činnost vedení školy nezahrnuje průběžné přijímání účelných opatření ke snižování školní neúspěšnosti a úrazovosti žáků a systematické ověřování jejich účinnosti.
- Primární prevence není cíleně zaměřena na úrazovou prevenci a na druhém stupni základní školy na konkrétní negativní projevy v chování žáků ve škole.
- Většina učitelů neuplatňuje diferenciaci výuky podle potřeb a možností jednotlivých žáků.
- Ve výuce není dostatečně využíváno formativní hodnocení jako prostředek podporující učení a motivaci žáka. Menší pozornost je věnována vzájemnému hodnocení a sebehodnocení žáků k cílenému rozvoji kompetencí k učení.
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků není systematicky plánováno.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Analyzovat zjištěné nedostatky, přijímat a realizovat následná účelná opatření a vyhodnocovat jejich účinnosti.
- Zaměřit kontrolní a hospitační činnost na práci pedagogů ve třídách s žáky s vyšším rizikem školního neúspěchu a vyšší mírou udílení kázeňských opatření a získávat zpětnou vazbu na efektivitu nastavené vzdělávací strategie s těmito žáky.
- Analyzovat příčiny úrazovosti žáků, dbát na důsledné dodržování stanovených pravidel v rámci školení bezpečnosti, opakovaně poučovat žáky o bezpečnosti po úrazu, zajistit účinnou organizaci dohledů.
- Diferencovat vzdělávání žáků s ohledem na různou úroveň jejich předpokladů a schopností.

- Zaměřit primární prevenci na žáky se zvýšeným výskytem rizikového chování.
- Vést žáky k zodpovědnému a aktivnímu přístupu k vlastnímu vzdělávání, více využívat ve výuce formativní a motivační hodnocení, sebehodnocení a vzájemné hodnocení.
- Ověřovat dostatečně pochopení učiva ve výuce na druhém stupni základní školy.
- Směřovat další vzdělávání pedagogických pracovníků na diferenciovanou práci se třídou, formativní hodnocení, kritické myšlení a badatelsky orientovanou výuku. Průběžně ověřovat praktické využití získaných poznatků ve výuce.
- Zefektivnit činnost metodických orgánů v oblasti vzdělávání a výsledků vzdělávání.
- Motivovat učitele k vzájemným hospitacím, při výchovných obtížích ve třídě využívat hospitace výchovné poradkyně.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 21 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Jmenovací dekret ředitele školy, usnesení č. 4327/79 ze dne 20. 3. 2014, s účinností od 1. 8. 2014
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 23. 11. 2018
3. Koncepce rozvoje školy 2017–2019 ze dne 29. 8. 2017
4. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Učíme se s úsměvem“ platný od 1. 9. 2009 včetně příloh č. 1–12
5. Školní vzdělávací program školní družiny s účinností od 1. 9. 2008
6. Školní vzdělávací program školního klubu s účinností od 9. 9. 2007
7. Třídní knihy tříd vedené v elektronické podobě ve školním roce 2018/2019 (výběr 6 dokumentů)
8. Záznamy o práci školního klubu vedené ve školním roce 2018/2019 (7 dokumentů)
9. Přehledy výchovně vzdělávací práce ve školní družině vedené ve školním roce 2018/2019 (3 dokumenty)
10. Matrika školy vedená ve školním roce 2018/2019 v elektronické podobě
11. Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2017/2018 a 2018/2019
12. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2016/2017 a 2017/2018
13. Zápisy ze schůzek předmětových komisí a metodických sdružení ve školním roce 2017/2018 a 2018/2019 (11 dokumentů)
14. Personální dokumentace všech pedagogických pracovníků školy
15. Další vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2017/2018 a 2018/2019

16. Organizační řád školy s účinností od 1. 9. 2012
17. Záznamy z hospitační činnosti za školní rok 2017/2018 (3 dokumenty)
18. Školní preventivní strategie 2018–2020
19. Minimální preventivní program na školní rok 2018/2019
20. Preventivní program proti šikanování ze dne 4. 9. 2012
21. Rozvrhy všech tříd a učitelů platné v termínu inspekční činnosti
22. Rozpis dohledů platný v termínu inspekční činnosti
23. Výjimka zřizovatele z počtu žáků ve třídě 7. A ze dne 2. 1. 2019
24. Výkaz zisku a ztráty příspěvkové organizace sestavený k 31. 12. 2017 ze dne 6. 2. 2018
25. Hlavní kniha účetnictví za období 01-12/2017 ze dne 6. 3. 2018
26. Údaje o finančním vypořádání dotací poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2017 ze dne 23. 1. 2018
27. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků předložená k termínu inspekční činnosti
28. Kniha úrazů, kontrolovány zápisy za školní roky 2017/2018 a 2018/2019 k termínu inspekční činnosti
29. Záznamy o úrazu (dítěte, žáka, studenta) za školní rok 2017/2018 a 2018/2019 k termínu inspekční činnosti
30. Prohlášení ředitele školy k rozborům úrazů ze dne 6. 12. 2018
31. Dokumentace školní jídelny za rok 2018
32. Webové stránky školy www.zsjugoslavska.cz

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Šárka Šustková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Šárka Šustková v. r.

PaedDr. Radúz Plchota, školní inspektor

PaedDr. Radúz Plchota v. r.

Mgr. Daniel Jakubek, školní inspektor

Mgr. Daniel Jakubek v. r.

Mgr. Jana Franková, školní inspektorka

Mgr. Jana Franková v. r.

Bc. Lenka Fulnečková, kontrolní pracovnice

Bc. Lenka Fulnečková v. r.

Ing. Pavel Hon, kontrolní pracovník

Ing. Pavel Hon v. r.

V Ostravě 22. 1. 2019

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Petr Opletal, ředitel školy

Mgr. Petr Opletal v. r.

V Ostravě-Zábřehu 24. 1. 2019